

Мирослав КУЛЬЧИЦЬКИЙ,
Ірина ГОРОБЕЦЬ,

ПРАГМАТИКА І ПРОБЛЕМАТИКА КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ КАСОВОГО ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА ВИДАТКАМИ

Розкрито економічний зміст та особливості видатків бюджетів. З'ясовано головні закономірності формування системи касового виконання Державного бюджету України. Розглянуто рекомендації щодо вдосконалення роботи казначейської служби у забезпеченні ефективного управління бюджетними ресурсами. Проведено прогнозування видатків Державного бюджету України на основі побудови економетричної моделі.

Одним із основних факторів досягнення та забезпечення стабільності фінансової системи країни є керованість і підконтрольність фінансових ресурсів держави, забезпечення умов щодо їх використання як основного чинника розвитку країни. Важливим елементом управління місцевими та державними фінансами є організація системи касового виконання бюджетів усіх рівнів. Світовий досвід доводить доцільність консолідації функцій управління державними коштами та виконання бюджетів у системі державного казначейства. Виконання бюджету та макроекономічні процеси в державі залежать, насамперед, від того, як здійснює роботу Державне казначейство. Завдяки основному призначенню – управлінню ресурсами – казначейство першим відчуває зміни у стані фінансової системи та може здійснювати оперативне втручання щодо її регулювання. Відповідно до указу Президента України та постанови Уряду Державне казначейство є органом виконавчої влади, який повинен виконувати завдання, пов'язані з виконанням державного бюджету та бюджетів самоврядування й ефективним управлінням бюджетними

коштами. Однак нагромаджені проблеми і складні аспекти функціонування казначейської системи виконання державного бюджету за видатками у цілому негативно відображаються на темпах соціально-економічного розвитку країни та вимагають якнайшвидшого вирішення.

Зважаючи на те, що забезпечення раціонального та виваженого касового виконання видатків бюджету підсилюється також їх суттєвою роллю у соціальних, економічних і політичних перетвореннях, проблеми удосконалення казначейської системи управління видатковою частиною бюджету є актуальними і потребують глибокого дослідження.

Дослідженню ролі Державної казначейської служби України у забезпеченні ефективної казначейської системи касового виконання державного бюджету присвятили свої наукові праці українські і зарубіжні автори, зокрема: В. Алієва, В. Александров, О. Амосов, С. Аптекар, П. Атамас, В. Башко, І. Благун, Ю. Божко, З. Бойко, Т. Бондарчук, С. Булгакова, О. Василик, М. Вербовий, В. Висоцький, О. Вовчак, Л. Дейкало, В. Дем'янишин, М. Карлін, О. Лондаренко,

В. Загорський, Р. Макуцький, А. Маслово, Л. Міронова, В. Опарін, К. Павлюк, Ю. Пасічник, В. Піхоцький, Н. Сокровольська, В. Стоян, В. Федосов, С. Харченко, І. Чуй, С. Юрій та інші. Однак низка теоретичних, методологічних і практичних засад казначейської системи виконання видаткової частини бюджетів залишаються невирішеними.

Метою статті є дослідження головних закономірностей формування системи касового виконання Державного бюджету України, розробка рекомендацій щодо вдосконалення роботи казначейської служби у забезпеченні ефективного управління бюджетними ресурсами, прогнозування видатків Державного бюджету України на основі побудови економетричної моделі.

Удосконалення процесу формування та використання видатків Державного бюджету України характеризує якість та ефективність державного управління і є однією з ключових умов забезпечення соціального благополуччя, економічного розвитку держави. Вітчизняний досвід останніх років свідчить, що у сфері управління видатками, як на державному, так і на муніципальному рівнях, існують певні складнощі. Підвищення ефективності видатків наразі розглядалося тільки з погляду економії бюджетних коштів і посилення фінансового контролю. Бюджети всіх рівнів є інертними, фактично відображають визнану неефективною систему фінансування мережі державних установ, забезпечення соціальних зобов'язань. Управління видатками залишається надмірно централізованим, що позначається на гнучкості прийняття бюджетних рішень.

Вважаємо доцільним виокремити кілька основних підходів щодо визначення поняття “видатки бюджету” (табл. 1).

На основі аналізу вищенаведених визначень робимо висновок, що видатки бюджету формує держава для виконання своїх конституційних функцій. Вони пов'язані з

розподілом ВВП і використанням централізованого фонду грошових коштів держави та органів місцевого самоврядування.

Виконання видаткової частини бюджету здійснюється у процесі фінансування розпорядників бюджетних коштів органами казначейства через поточні балансові рахунки: «Поточні бюджетні рахунки установ та організацій, які утримуються за рахунок Державного бюджету України», «Фінансування капітальних вкладень за рахунок державного бюджету». Поточні бюджетні рахунки на ім'я розпорядника бюджетних коштів відкриваються в установах уповноважених банків, визначених Кабінетом Міністрів України і Національним банком України. Цей порядок поширюється також і на головних розпорядників бюджетних коштів, які будуть здійснювати надалі фінансування підлеглих їм установ, підприємств і організацій. Відкривати в установах банків розрахункові рахунки для операцій з бюджетними коштами розпорядникам бюджетних коштів заборонено. Головне управління Державної казначейської служби України фінансує видатки із державного бюджету в розмірах асигнувань, передбачених у Державному бюджеті України, та залишків коштів на балансових рахунках «Кошти Державного казначейства України». Це, насамперед, рахунок головного управління казначейства – на нього щодня перераховуються кошти, що надійшли на рахунки «Кошти Державного бюджету України» [1, 177].

Виконання державного бюджету за видатками протягом 2007–2013 рр. здійснювалося відповідно до законів України «Про Державний бюджет України» з використанням принципу програмно-цільового методу. Динаміка видатків державного бюджету упродовж 2007–2013 рр. наведена на рис. 1.

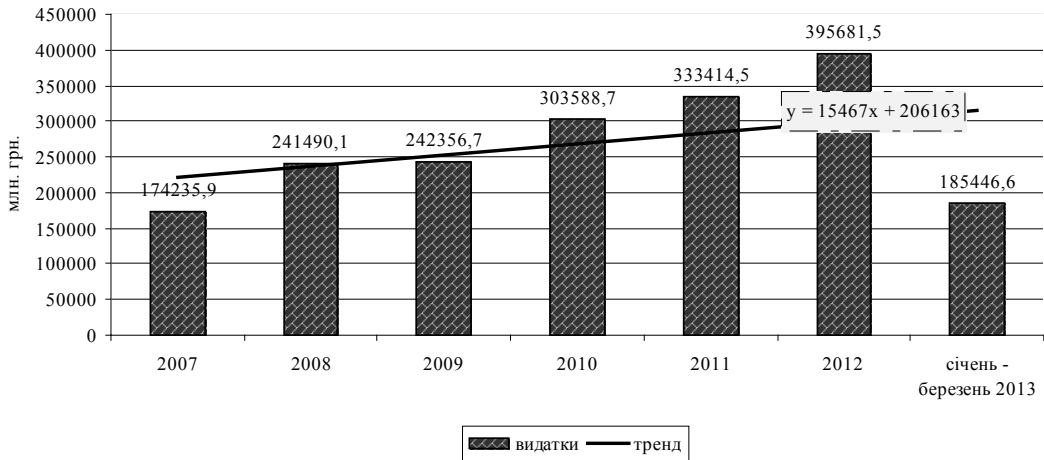
Так, протягом 2007–2013 рр. видатки державного бюджету зросли на 221445,6 млн. грн. або на 127,09%. Протягом 2012 р. рівень виконання річного

Підходи до з'ясування змісту поняття “видатки бюджету” в економічній літературі

Автор	Визначення поняття
Бюджетний кодекс України	Видатки – це кошти, що спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом, за винятком коштів на погашення основної суми боргу та повернення надміру сплачених до бюджету сум [3].
В. Александров	Видатки – це один із найважливіших показників фінансово-господарської діяльності бюджетних установ [1, 27].
П. Атамас	Видатки – це сума коштів, витрачених бюджетними установами в процесі господарської діяльності в межах сум, установлених кошторисом [2, 102].
Р. Дзога	Видатки – це державні платежі, які не підлягають поверненню, тобто не створюють і не компенсують фінансові вимоги і поділяються на відплатні (обмінюються на товари чи послуги) і не відплатні (односторонні) [9, 49].
О. Лондаренко	Видатки – це прями цільові витрати держави, що забезпечують її безперерйне функціонування і відображають економічні відносини, що пов'язані з розподілом і перерозподілом частини національного доходу, яка концентрується у бюджеті [11, 16].
В. Загорський, О. Вовчак, І. Благун, І. Чуй та інші.	Законодавчо визначені норми і напрями використання бюджетних коштів [15, 111].
В. Опарін	Видатки бюджету є інструментом досягнення вищого критерію справедливості у розподілі державних благ з метою досягнення граничного рівня добробуту для кожного члена суспільства [5, 123].
О. Василик	Видатки бюджетів за своєю економічною сутністю є інструментом розподілу і перерозподілу централізованого грошового фонду держави та його використання за цільовим призначенням для забезпечення суспільного добробуту [6, 123].
М. Карлін	Видатки державного бюджету – це особлива економічна категорія, що визначає відносини з приводу розподілу централізованого фонду грошових коштів та його використання за цільовим призначенням [8, 59].
Ю. Пасічник	Видатки бюджету відображають витрати держави на виконання її функцій... Витрати виражають економічні відносини, на основі яких здійснюється процес використання централізованих коштів у напрямках, визначених законом [14, 160].
В. Дем'янишин	Термін “видатки” використовується для найменування тих розподільчих відносин, які пов'язані з використанням централізованого грошового фонду держави. Вони здійснюються на стадії розподілу ВВП, характеризуються одностороннім рухом грошових коштів ($G \rightarrow$) і не обмінюються на відповідні еквіваленти. Суб'єкт відносин виділяє видатки (видає гроші з свого фонду) для їхнього подальшого використання без одночасного отримання еквівалентної вартості товарів чи послуг [7, 97–98].
С. Юрій, В. Стоян, О. Даневич	Видатки бюджету уособлюють економічні відносини, які виникають у зв'язку з розподілом централізованого фонду грошових коштів держави і його використанням за цільовим призначенням [16, 46].

плану видатків державного бюджету з урахуванням міжбюджетних трансфертів зменшився на 1,1 в. п. і становив 92,7%. Їх обсяг збільшився порівняно з 2011 р. на 18,7% і становив 395,7 млрд. грн. Видатки державного бюджету без урахування міжбюджетних трансфертів за 2012 р. скла-

ли 271,2 млрд. грн., що більше показника 2011 р. на 32,7 млрд. грн., або на 13,7%. Із загального фонду було профінансовано 229,0 млрд. грн., що на 15,9% більше відповідного показника 2011 р. і становить 94,2% річних планових призначень, зі спеціального фонду – 42,3 млрд. грн., що більше по-

Рис. 1. Динаміка видатків Державного бюджету України упродовж 2007 – березень 2013 рр. [10]

казника 2011 р. на 5,5%. Рівень виконання річного плану по спеціальному фонду становить 76,1% (за 2011 р. – 76,4%). Скорочення частки видатків спеціального фонду державного бюджету без урахування міжбюджетних трансфертів у 2012 р. є негативним фактором. У загальній сумі видатків цей показник зменшився порівняно з показником 2011 р. на 1,6 в. п. і склав 15,6% [10].

Протягом січня-березня 2013 р. видатки Державного бюджету України з урахуванням міжбюджетних трансфертів становили 185,4 млрд. грн. Рівень виконання річного плану був на 1,6 в. п. нижче показника попереднього року та склав 43,7%. Так, за січень – березень 2013 р. видатки без урахування міжбюджетних трансфертів досягли 131,6 млрд. грн., що на 13,1 млрд. грн., або на 11,1%, більше показника попереднього року. Рівень виконання річного плану збільшився на 2,0 в. п. порівняно з показником 2012 р. і становив 43,0%. Видатки загального фонду за січень – березень 2013 р. профінансовані у сумі 114,5 млрд. грн., або на 17,0% більше, спеціального фонду – у сумі 17,1 млрд. грн., що на 17,2% менше, ніж минулого року [10].

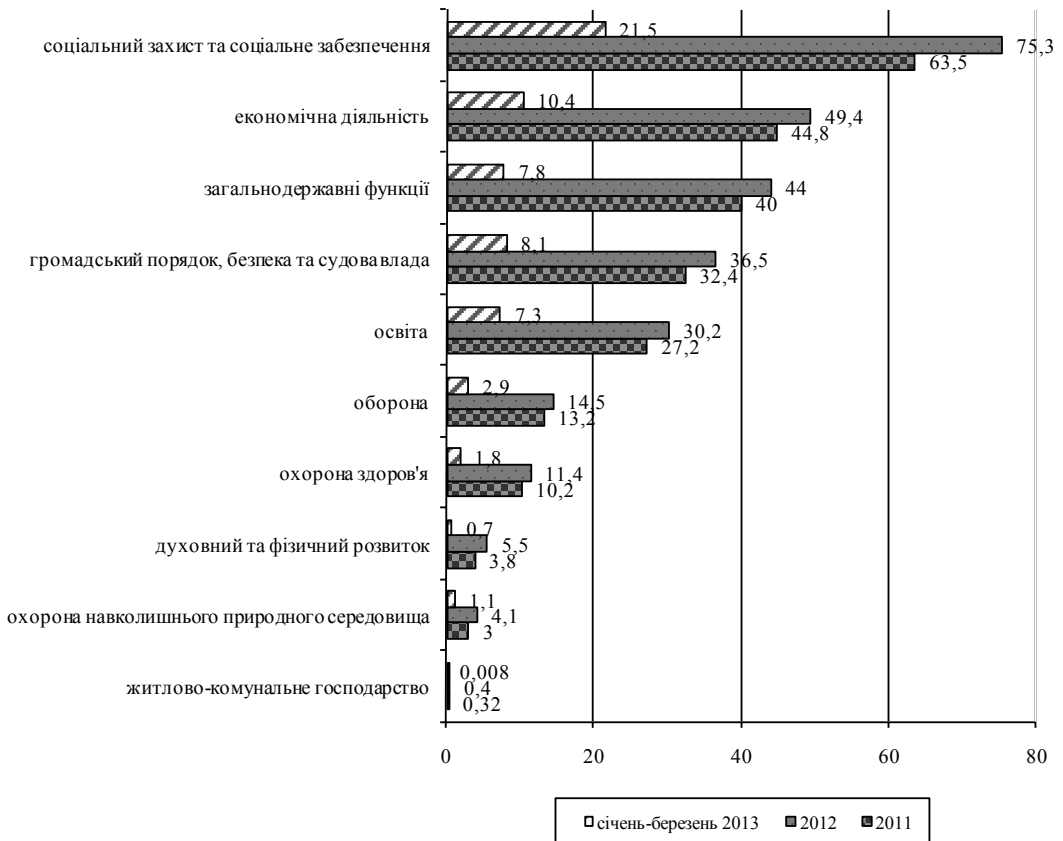
Також слід зазначити, що зменшення частки видатків спеціального фонду можна пояснити тим, що упродовж останніх років темпи їх зростання (115,3% у 2011 р. та 107,2% у 2012 р.) були нижчими, ніж темпи зростання видатків загального фонду (120,5% та 109,5% відповідно) [10].

На зменшення частки видатків спеціального фонду вплинуло також і те, що не були профінансовані видатки цього фонду на вугільну галузь та інші галузі з видобутку твердого палива, водний та повітряний транспорт, соціальний захист пенсіонерів.

Протягом 2012 р. найвищі показники виконання річного плану демонструють видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення (97,2%), видатки на громадський порядок, безпеку та судову владу (95,6%) та видатки на загальнодержавні функції (95,4%) (рис. 2).

Як свідчать дані, за 2012 р. найбільше зростання видатків у номінальному вираженні відбулося за такими напрямками:

- 1) соціальний захист та соціальне забезпечення – на 11,8 млрд. грн. (на 18,6%);
- 2) економічна діяльність – на 4,6 млрд. грн., або на 10,3%, при цьому на паливно-

Рис. 2. Динаміка видатків спеціального фонду Державного бюджету України у 2011-2013 рр. у розрізі функціональної класифікації [10]

енергетичний комплекс – на 6,4 млрд. грн. (на 58,7%);

- 3) громадський порядок, безпека та судова влада – на 4,1 млрд. грн. (на 12,3%);
- 4) загальнодержавні функції – на 4,0 млрд. грн., або на 9,0%, у складі яких видатки на обслуговування боргу – на 1,1 млрд. грн., або на 4,8% [10].

Також, слід зауважити, що протягом 2012 р. відбулося зростання видатків майже за усіма статтями економічної класифікації, окрім капітальних видатків (скорочення на 5,6%) та видатків на продукти харчування (зменшення на 2,5%). Зміна структури видатків за економічною класифікацією пов'язана як зі зниженням їх рівня виконан-

ня в цілому, так і з окремими структурними змінами. Зокрема, децю погіршилася спроможність бюджету у здійсненні капітальних вкладень. Так, частка поточних видатків зросла на 1,9 в. п. до 92,5%, що відбулося за рахунок трансфертів органам управління інших рівнів, частка яких збільшилася на 3,7 в. п. і на них припадало близько третини усіх видатків державного бюджету. На поточні трансферти населенню спрямовано 18,8% усіх видатків бюджету, оплату праці та нарахування на неї – 15,0%, виплату процентів за державним боргом – 6,5%. Знизився як обсяг, так і рівень виконання капітальних видатків. Вони становили 29,5 млрд. грн., що на 1,7 млрд. грн., або на 5,6%, менше, ніж

у 2011 р. Рівень їх виконання знизився на 5,9 в. п. і склав 65,5% [10].

Упродовж першого кварталу 2013 р. найкраще були профінансовані видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення (24,1% річного планового обсягу), освіту (22,2%), економічну діяльність (21,1%). Найменші показники виконання річного плану спостерігалися за видатками на охорону здоров'я і духовний та фізичний розвиток – 14,5% та 14,8% відповідно. Видатки соціального спрямування державного бюджету становили 31,3 млрд. грн., що більше минулорічного показника на 7,0 млрд. грн., або на 28,6%. Їх рівень виконання майже не змінився і становив 22,5%, що лише на 0,3 в. п. більше минулорічного показника [10].

У структурі видатків спостерігається зростання частки міжбюджетних трансфертів і зниження інших видатків державного бюджету. У цілому темпи приросту міжбюджетних трансфертів становили 31,2%, а усіх видатків – 18,7%.

Практика фінансового управління й організації ефективного контролю за бюджетними коштами та бюджетним процесом зумовила в кінцевому підсумку як найважливішу норму бюджетного права принцип єдності каси. Всі державні кошти зосереджуються в одній касі та регулюються єдиним бухгалтерським обліком. Розпорядниками бюджетних коштів у державі, як правило, є міністри або уповноважені ними особи, які беруть зобов'язання за видатками (в рамках коштів, виділених бюджетом) і готують приписи про оплату тих чи інших передбачених бюджетом державних витрат. Оскільки основою передумовою ефективного контролю за коштами є їх концентрація на єдиному банківському рахунку, основним інструментом казначейства є єдиний казначейський рахунок, що забезпечує реалізацію функцій управління потоками бюджетних коштів через їх консолідацію на єдиному рахунку.

Єдиний казначейський рахунок (ЄКР) – це консолідований рахунок, відкритий в Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у системі електронних платежів Національного банку України. ЄКР консолідує кошти державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, коштів інших клієнтів, обслуговування яких здійснюється органами казначейства та регламентується законодавством [1, 178].

Локальні підйоми величини грошових коштів на ЄКР у червні та вересні, спади у липні та листопаді свідчать про затримку розподілу коштів, їх надмірне накопичення на єдиному казначейському рахунку в окремі місяці. Найбільший приріст залишків на ЄКР найчастіше спостерігається у серпні-вересні (у цей період збільшуються видатки на оплату відпусток працівників бюджетної сфери). Найбільший рівень падіння ЄКР уже кілька років поспіль характерний для другої половини жовтня, листопада та грудня, що пов'язано із завершенням бюджетного року та бажанням розпорядників бюджетних коштів максимально освоїти затверджені їм асигнування.

З огляду на таку нерівномірну динаміку, постає питання про оперативне управління залишками коштів на ЄКР та прийняття рішення щодо розміщення тимчасово вільних коштів у короткострокових дохідних інструментах. Додаткові доходи від короткострокового розміщення коштів дозволять згладити локальні спади. З урахуванням досвіду зарубіжних країн, доцільним є зменшення середнього залишку на ЄКР до 0,5% ВВП, що дозволить, окрім отримання додаткових доходів, зменшити вплив залишків ЄКР на фінансовий ринок.

Залишки на єдиному казначейському рахунку мають короткостроковий вплив на загальний стан фінансової системи. Така особливість ЄКР робить його особливо привабливим інструментом для оперативного (майже

миттєвого) втручання в економіку країни. З огляду на це, пропонуємо зосередити увагу на оперативному аналізі й оперативному управлінні залишками грошових коштів на ЄКР. Крім того, вважаємо необхідним поглиблення координації грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики, а також забезпечення координованості дій Уряду та НБУ. Такий підхід, на нашу думку, дозволить забезпечити додаткову стабільність та прогнозованість розвитку фінансової системи, зростання якості прогнозів, зменшення ризиків інвестування та відповідне збільшення рівня довіри до національної фінансової системи.

Ми погоджуємося з висновками О. Турчинова, Ц. Огня [4, 111], В. Дем'янишина [7, 444–445] про те, що на ефективність виконання видаткової частини бюджету в Україні негативно впливають такі фактори, як: відсутність чіткого розмежування повноважень, а також відповідальності за виконання бюджету між розпорядниками коштів та державними органами; розпорошеність державних коштів; низька ефективність механізмів управління грошовими коштами бюджету; недостатня ефективність системи управління зобов'язаннями розпорядників коштів бюджету; практикування ручного управління бюджетними коштами на всіх його рівнях; недосконалість системи державних закупівель; відсутність належної узгодженості бюджетних процедур між учасниками бюджетного процесу; надмірно високе функціональне навантаження на працівників органів Державного казначейства України; відсутність у фінансовому апараті держави належної системи матеріального стимулювання, внаслідок чого має місце істотний відтік із системи висококваліфікованих кадрів, незрозуміла незацікавленість у залученні до роботи у цьому апараті фахівців високої кваліфікації; відсутність дієвої системи відповідальності за невиконання бюджету, особливо стосовно

його видаткової частини, внаслідок чого обсяг недофінансованих заходів за наявності бюджетних коштів щорічно зростає.

Більшість економістів до позитивних наслідків запровадження казначейського обслуговування бюджетів відносять:

- значно більшу прозорість бюджетного процесу стосовно стадій виконання бюджету та складання і затвердження бюджетної звітності на державному й місцевому рівнях як для органів державної влади, державного управління, місцевого самоврядування, так і для суспільства у цілому, а також окремих територіальних громад зокрема;

- можливість оперативного отримання органами, які приймають рішення з управління бюджетними ресурсами і бюджетними потоками, необхідної інформації про хід виконання державного чи місцевих бюджетів;

- реальну можливість проведення на різних рівнях управління моніторингу виконання бюджетів, отримання з найважливіших питань об'єктивної та оперативної інформації;

- концентрацію бюджетних ресурсів на єдиному рахунку, що сприяє уникненню ризиків втрати бюджетних коштів;

- дотримання єдиних вимог щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів;

- можливість формування достовірної і повної інформації про рух усіх коштів розпорядників бюджетних установ;

- створення умов для забезпечення своєчасних розрахунків по взятих зобов'язаннях;

- ефективне управління бюджетними зобов'язаннями;

- оперативне реагування на утворення кредиторської заборгованості бюджетів;

- можливість виявлення резервів забезпечення фінансової стійкості держави, регіонів і територіальних громад, забезпечення збалансованості дохідної і видаткової частин усіх бюджетів;

– реальну можливість використання бази даних органів Державного казначейства для оцінки й аналізу роботи розпорядників коштів державного та місцевих бюджетів, а також для проведення контрольно-економічної роботи у процесі складання і виконання бюджетів [7, 450–451].

Ми погоджуємося з думкою Ц. Огня [13, 389–390], В. Дем'янишина [7, 453] про те, що у процесі виконання видаткової частини бюджету доцільно використовувати інтенсивні методи регулювання потоків бюджетних ресурсів, зокрема у частині:

– розробки й використання дієвого стабільного законодавства, спрямованого на стимулювання раціонального, ефективного й економного використання бюджетних коштів, досягнення максимально можливих результатів з мінімальними витратами;

– пошуку та використання новітніх сучасних технологій організації й управління бюджетними коштами;

– заохочення розпорядників бюджетних коштів у скороченні малоефективних видатків;

– обмеження бюджетних коштів на здійснення видатків, пов'язаних з обслуговуванням державного боргу;

– формування засад фінансової культури і відповідальності на усіх стадіях бюджетного процесу кожного його учасника;

– розробки на рівні держави дієвого механізму поєднання ринкових і державних

важелів управління бюджетними коштами, який забезпечував би оптимальне поєднання економічних інтересів усіх учасників бюджетних відносин у процесі використання бюджетних коштів.

З метою удосконалення методів прогнозування видатків Державного бюджету України пропонуємо провести його з використанням економетричної моделі. Слід зазначити, що прогнозування видатків – це процес складання прогнозу видатків майбутніх років, що базується на економічних припущеннях і специфічних припущеннях щодо фінансової політики. Розрахуємо таблицю значень для прогнозування видатків Державного бюджету України (табл. 2).

Використовуючи формули 1 та 2, визначимо економетричні параметри прогнозованого обсягу видатків державного бюджету:

$$a_0 = \frac{\sum Y_t - a_1 \times \sum t}{t}, \quad (1)$$

де a_0, a_1 – економетричні параметри;

Y_t – фактичне значення досліджуваного показника;

t – період проведення дослідження (роки) [2, 189].

$$a_1 = \frac{\sum Y_t \times t - \frac{(\sum Y_t \times \sum t)}{t}}{\sum t^2 - \frac{(\sum t)^2}{t}} \quad (2)$$

Таблиця 2

Розрахунок теоретичного значення видатків Державного бюджету України

t (періоди)	Y_t (видатки)	t^2	$Y_t \times t$
1	2	3	4
1	241490,1	1	241490
2	242356,7	4	484713
3	303588,7	9	910766
4	333414,5	16	1333658
5	361585,9	25	1807930
15	1342,6	55	4361,3

$$a_0 = \frac{4778557 - \frac{1482435,9 \times 15}{5}}{55 - (15 \times 15)} = 33124,94.$$

$$a_1 = \frac{1482435,9 - 15 \times 33124,9}{5} = 197112,4.$$

Функція прогнозованої моделі прогнозованого обсягу витраток державного бюджету матиме такий вигляд:

$$Y_t = 197112,36 + 33124,94 \times t$$

Розрахуємо прогнозні значення витраток на наступні роки:

$$Y_{2014} = 197112,36 + 33124,94 \times 7 = 428986,94 \text{ млн. грн.} - \text{прогноз значення витраток державного бюджету на 2014 р.};$$

$$Y_{2015} = 197112,36 + 33124,94 \times 8 = 462111,88 \text{ млн. грн.} - \text{прогноз значення витраток державного бюджету на 2015 р.}$$

Побудуємо трендову модель зміни витраток у результаті вдосконалення управління бюджетними ресурсами в системі органів казначейства (рис. 3).

Отже, у результаті ефективного управління бюджетними ресурсами в системі органів казначейства завдяки побудові економетричної моделі можна спрогнозу-

вати зростання величини витраток. Таким чином, органи казначейської служби у процесі удосконалення механізму управління бюджетними ресурсами повинні забезпечити мобільність бюджетних ресурсів, їх залежність від результативності діяльності і якості управління бюджетними коштами, обмежити зростання витрат та забезпечити реалізацію ефективної бюджетної політики.

У результаті дослідження проблем казначейської системи касового виконання витраток Державного бюджету України ми з'ясували зміст витраток бюджету як коштів, спрямованих на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом. Сутність цих витраток полягає в тому, що вони відображають економічні відносини, пов'язані з використанням централізованого фонду грошових коштів держави для виконання її конституційних функцій.

Вкрай важливим у процесі казначейського виконання бюджетів є питання удосконалення управління бюджетними коштами. Нині відсутні ефективні механізми управління фінансовими ресурсами у процесі поточного касового виконання державного бюджету. Це призводить до здійснення

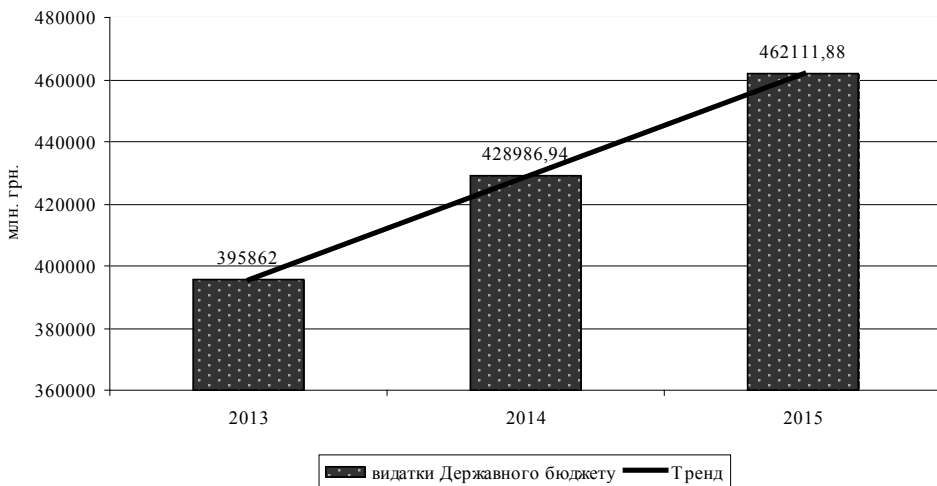

Рис. 3. Трендова модель прогнозного розміру витраток Державного бюджету України

нерациональних запозичень для покриття касових розривів, що виникають, і втрат від невикористання тимчасово вільних державних фінансових ресурсів. У результаті проведеного прогнозування видатків Державного бюджету України як ефективного інструменту фінансового управління на основі побудованої економетричної моделі управління бюджетними ресурсами ми дійшли висновку про наявність тенденції величини видатків протягом наступних періодів до зростання.

Отже, роль Державної казначейської служби України як головного фінансового агента процесу виконання бюджетів буде посилюватися, оскільки реформування процесу виконання видаткової частини бюджету є вкрай необхідним.

Подальше удосконалення порядку формування та підвищення ефективності використання видатків пропонуємо пов'язувати із модернізацією існуючих та створенням нових механізмів централізації й використання фінансових ресурсів в органах казначейської служби.

Література

1. Александров В. Т. *Планування, облік, звітність, контроль у бюджетних установах: Навч. посібник.* – К.: АВТ лтд, 2004. – 387 с.
2. Атамас П. Й. *Основи обліку в бюджетних організаціях: Навч. посібник.* – К.: – Центр навчальної літератури, 2003. – 284 с.
3. *Бюджетний кодекс України № 2456-17 від 01.10.2011 на підставі 3668-17 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, N 50-51, ст.572, із змінами, внесеними згідно із законами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2456-17>*
4. *Бюджетний кодекс України: закон, за-сади, коментар / О. В. Турчинов, Ц. Г. Огонь, Г. С. Фролова та ін.; За редакцією О. В. Турчинова, Ц. Г. Огня.* – К.: Парламентське вид-во, 2002. – 320 с.
5. *Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. В. Федосова.* – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
6. *Василик О. Д., Павлюк К. В. Бюджетна система України: Підручник.* – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
7. *Дем'янишин В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: Монографія.* – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 496 с.
8. *Державні фінанси в транзитивній економіці: Навчальний посібник М. І. Карлін, Л. М. Горбач, Л. Я. Новосад та ін.; За заг. ред. д. е. н., проф. М. І. Карліна.* – К.: Кондор, 2003. – 220 с.
9. *Джога Р. Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навчальний посібник.* – К.: КНЕУ, 2001. – 250 с.
10. *Звіти про виконання Зведеного, Державного і місцевих бюджетів України за 2007–2013 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control/uk/index>*
11. *Лондаренко О. О. Економічна природа видатків та її вплив на обліково-аналітичні аспекти бюджетних установ // Економіка. Фінанси. Право.* – 2008. – № 9. – С. 15–19.
12. *Лондаренко О. О. Економічна природа видатків та її вплив на обліково-аналітичні аспекти бюджетних установ // Економіка. Фінанси. Право.* – 2008. – № 9. – С. 15–19.
13. *Огонь Ц. Г. Доходи бюджету України: теорія і практика: Монографія.* – К.: Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2003. – 580 с.
14. *Пасічник Ю. В. Бюджетний потенціал економічного зростання в Україні: Монографія.* – Донецьк: ТОВ “Юго-Восток, Лтд”, 2005. – 642 с.
15. *Фінанси: Навч. посібник. / В. С. Загорський, О. Д. Вовчак, І. Г. Блаугн, І. Р. Чуй.* – К.: Знання, 2006. – 247 с.
16. *Казначейська система: Підручник / С. І. Юрій, В. І. Стоян, О. С. Даневич.* – 2-ге вид., змін. й доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 818 с.